

INTERVJU / **Luka Prinčič**, glasbenik, performer in intermedijski umetnik

Prisluhniti telesu, zvoku in prostoru

Ingrid Mager

Glasbenik, performer in intermedijski umetnik **Luka Prinčič** deluje na področju računalniške in elektronske glasbe, umetnosti zvoka, večmedijskih instalacij in performansa. Če ne bi bilo izrednih razmer, bi v soboto opoldne v Stekleniku odprli razstavo njegove 8-kanalne zvočne instalacije *Rizosfera*, za jutri ob 20. uri napovedan zvočni performans v živo pa bo kompozicijo izvedel po spletu. Prinčič se je izobraževal na oddelku Audio Recording Arts (BA) na SAE Technology Institute v Londonu, leta 2013 sta v tandemu z **Majo Delak** prejela nagrado zlata ptica, istega leta je dobil tudi nagrado Ksenije Hribar.

Razstavljal je v galeriji Kapelica, Moderni galeriji in MSUM in s svojimi projekti prepotoval tudi svet, med drugim je nastopal na festivalih Ars Electronica, EMAF, Netmage, Trouble. Včasih je bil zaposlen na Ljudmili in Kiberpipi, danes dela pri **zavodu Emanat**, kjer bdi nad spletno založbo za raziskovalno elektronsko glasbo Kamizdat.

Rizosfera je tik pred izvedbo. Za kakšen projekt gre?

V tem procesu me je v prvi vrsti zanimala inteligenca rastlin. Ta razmišljanja sem zastavil že lani, ko sem se z intermedijsko štipendijo ministrstva za kulturo izobraževal na področju umetne inteligence. Zanimalo me je, kako ljudje razmišljamo o inteligenci rastlin, živali in strojev.

V *Rizosfero* zavestno nisem vstopil z raziskavo zvoka samih rastlin, čeprav obstajajo raziskave o tem, kako rastline slišijo zvok – menda ga korenine bolje kot nadzemni deli rastlin. Zanimalo me je razmerje med premislekom o rastlinah, njihovi inteligenci in socialnem življenju ter vplivom na sintezo zvoka in kompozicije. Ukvarjam se z računalniško glasbo, hkrati me zanima spekulativna fantastika, kot jo ustvarjajo Ursula K. Le Guin, Donna Haraway, Octavia Butler – gre za vzpostavljane oblik družbe, ki bi lahko bile, v katere se imamo

možnost razviti. Znanstveno fantastiko doživljam kot aktivne politične premisleke.

Bo kompozicijo sestavljal izključno sintetični zvok?

Tako je, pravzaprav uporabim zgolj en terenski posnetek, ko nekdo hodi po gozdu in snema podrast. Gre za to, da obliko korenin apliciram na topologijo prostora Steklenika prek osmih zvočnikov, in če rečem, da zvok potuje po koreninah, me zanima, kako potuje po prostoru. Prostorski zvok je le eden od petih principov, ki se raztezajo skozi kompozicijo. Zanimalo me je dojetje časa v kontekstu dreves in rastlin; nekatere rastline rastejo stoletja, in če se premikajo, se premikajo v časovnih dimenzijah, ki jih ljudje težko zaznavamo. Ta časovni lok – rast, zrelost, propad – v različnih razmerjih apliciram na obliko kompozicije. Tretji vidik je cikličnost; v naravi nekaj odmre, se reciklira in zraste novo. Zdi se, da gre za ponavljanje istega, kot identična zanka, »loop«, a se regenerira z variacijami, iz česar sledijo raznoliki glasbeni vzorci.

Nadalje me je zanimala simbioza; rizosfera je prostor, kjer gre za neposredni stik med korenino in vsem, kar se je dotika – raznoliki organizmi, ki jemljejo in prispevajo v simbiotičnem razmerju. V kompoziciji uporabljam večsmerno – simbiotično – vplivanje različnih zvočnih tokov, prav nič redka metoda v elektronski glasbi. Končno me je zanimala še ideja rasti, postajanja. Uporabljam generatorje zvoka, ki uporabljajo funkcije iz teorije kaosa. Zelo majhna sprememba vnosnega parametra povzroči nepričakovano spremembo pri izhodnem zvoku.

Čemu vas raziskave o inteligenci, ki so prisotne tudi v vaših drugih projektih, tako vznemirjajo?

Z bioartom se tokrat srečujem prvič, z inteligenco pa že dolgo – različni stroji, interaktivni pristopi me zanimajo, odkar sem začel delati z Borutom Savskim. Od nekdanj so me vznemirjali navidezno samostojni sistemi, ki presenečajo z nepredvidljivostjo in napaka-

mi. Vprašanje svobode in nadzora pa se manifestira tudi v mojem zagovorništvu svobodnega programja in odprte kode; svojo glasbo po spletu oziroma po Creative Commons licenc delim s komerkoli. Zanima me torej, koliko sta umetnost in tehnologija zasebna ali javna lastnina. Koliko je umetnikovo delo v resnici njegovo in koliko gre za variacije predhodnih stvaritev.

Na performativnem področju zelo pogosto sodelujete s koreografinjo in sodobno plesalko Majo Delak. Kako se dopolnjujeta?

Tako pri Maji kot tudi **Matiji Ferlinu**, s katerim tudi rad sodelujem, izredno cenim dobro premišljen konceptualni okvir, ki pogosto kritično reflektira tako sodobno uprizoritveno prakso kot stanje družbe in posameznika v njej. V prostorski odrski kompoziciji je potem percepcija telesa in njegovo odzvanjanje tista inspiracija, ki v sozvočju s specifično režijsko poetiko ustvarja zame izjemno plodna tla za zvočno kompozicijo. S stališča gledalca gre za doživljanje odrskega sodobnega plesnega telesa skozi vizualno, zvočno in telesno dimenzijo. To doživljanje ne izpostavlja ne telesa, ne mentalnosti, ne emocij – pravzaprav zaobide te antagonizme. V praksi je to videti tako, da se po več pogovorih zaprem v studio in naredim nekaj variacij zvočnih predlog. To je daljši proces, preizkušamo, iščemo, kombiniramo. Veliko je materiala, preden izberemo tistega, ki dejansko deluje. Vedno pa gre za prisluh telesu, zvoku in prostoru.

V projekte očitno radi vstopate konceptualno in s širšim razmislekom. Razpoke vmesnika ste recimo snovali pet let.

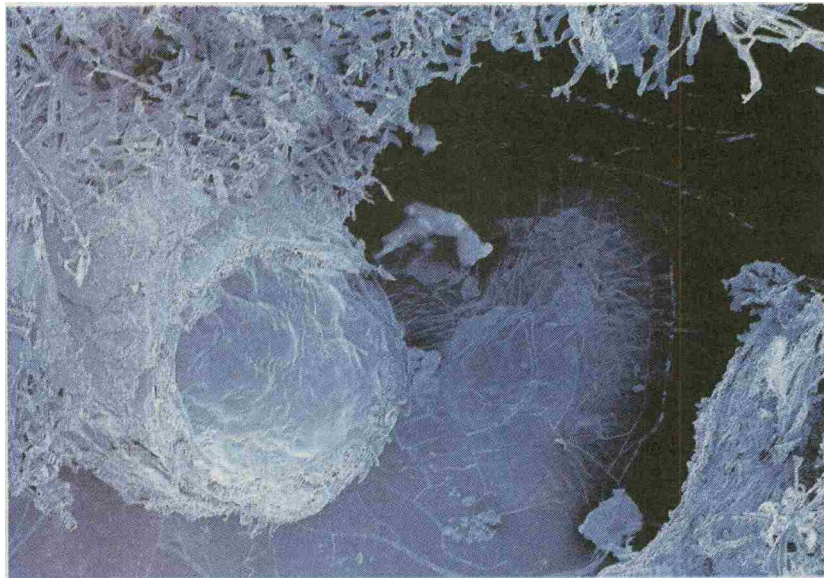
V svojih najstniških letih sem bil priča rojstvu spleta v 90., zanimali so me kritični premisleki tega novega medija, bral sem »nettime« poštini seznam, spremljal sem pionirsko umetnost medmrežja – Intima, Igor Štromajer, Vuk Čosić, Borut Savski, Jody in drugi. Takratno razgibano obdobje je bilo polno pisanih in raznolikih spletnih strani,

šlo je za nekakšen »naredi sam« Divji zahod. Z Web 2.0 je ta heterogenost izginila, oblikovanje strani se je kodificiralo na zglajene in profilirane vmesnike brez napak. V tem projektu me je potem zanimal predvsem obstoj razpok, njihova lokacija, oblika, izvor, intervencija v vmesnik, da sproducira napako, tako imenovani »glitch«. Te vizualne in zvočne napake sem predeloval in izvajal v živo v »kinozvočni« situaciji, saj se je zdel ta čas potopitve v temo in soočenje z intenzivnostjo slike in zvoka za gledalca idealen način za doživetje te žive avdio-vizualne oblike. x

Ukvarjam se z računalniško glasbo, hkrati pa me zanima spekulativna fantastika – gre za vzpostavljanje oblik družbe, ki bi lahko bile, v katere se imamo možnost razviti.

Luka Prinčič, glasbenik in večmedijski umetnik: V projektu Rizosfera me je zanimal transfer med premislekom o rastlinah njihovi inteligenci in socialnem življenju ter vplivom na sintezo zvoka in kompozicijo. 📷 Mitja Kobal

Rizosfera – kot je naslov zvočne instalacije Luke Prinčiča – je prostor, kjer se korenina dotika drugih živih in neživih snovi v zemlji in so v simbiozi. [📷 arhiv umetnika](#)